

บทบรรณาธิการ เล่ม ๔

คำถาม โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ จำเลยยื่นคำให้การและฟ้องแย้ง ถ้าจำนวนทุนทรัพย์ที่จำเลยฟ้องแย้งไม่เกินสามแสนบาท ศาลแพ่งกรุงเทพใต้จะรับฟ้องแย้งของจำเลยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๓๐/๒๕๕๐ แม้โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีที่ไม่มีทุนทรัพย์ แต่ฟ้องแย้งของจำเลยก็เป็นคำฟ้องนั่นเอง เมื่อจำนวนทุนทรัพย์ที่จำเลยฟ้องแย้งเป็นเงิน ๑๖๓,๔๔๕.๕๕ บาท ซึ่งไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท คดีจึงอยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะรับไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๔) ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๙ ทั้งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดให้อำนาจศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่จะใช้ดุลพินิจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปได้ การที่ศาลแพ่งกรุงเทพใต้สั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยจึงชอบแล้ว

ข้อสังเกต แต่หากเป็นศาลแพ่งให้ดูพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฯ มาตรา ๑๖ วรรคสาม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๘๓/๒๕๑๖ โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวง จำเลยฟ้องแย้งเรียกเงินจากโจทก์ ๓,๘๕๐ บาท จำนวนทุนทรัพย์ตามฟ้องแย้งนั้นไม่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะรับไว้พิจารณาพิพากษาได้ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕ และ ๒๒ (๔) (เดิม) เพราะทุนทรัพย์เกิน ๒,๐๐๐ บาท จำเลยจึงฟ้องแย้งมาในคำให้การตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ ไม่ได้

คำถาม เจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดทรัพย์จำนองเพื่อขายทอดตลาด โดยที่ศาลชั้นต้นยังมีได้ออกหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์จำนอง การยึดทรัพย์ดังกล่าวชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๐๕/๒๕๕๐ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ออกหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เท่านั้น ส่วนจำเลยที่ ๕ และที่ ๖ ปรากฏว่ายังไม่ครบกำหนดที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับ ศาลชั้นต้นจึงไม่ออกหมายบังคับคดีให้ตามคำขอของโจทก์ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ ๖ เพื่อขายทอดตลาด โดยที่ศาลชั้นต้นยังมีได้ออกหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์จำนองของจำเลยที่ ๖ จึงเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา ๒๘๘ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้น

จะต้องดำเนินการเพิกถอนการยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ ๒ ของเจ้าพนักงานบังคับคดีดังกล่าวเสีย ปัญหาข้อนี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ ๒ จะมีได้ยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยให้เป็นคุณแก่จำเลยที่ ๒ ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) เมื่อข้อเท็จจริงในสำนวนปรากฏว่าการยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ ๒ ของเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลชั้นต้นจะต้องดำเนินการเพิกถอน จึงไม่มีกรณีที่ผู้ร้องจะต้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดและมีคำสั่งระงับการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทอีก

คำถาม ในคดีแพ่ง โจทก์ถอนฟ้องโดยมิได้ร้องหรือแถลงว่า ไม่ฟ้องจำเลยอีก แต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในการถอนฟ้องของโจทก์เองว่าไม่มีเหตุที่โจทก์จะถอนฟ้อง แล้วหวนกลับมาฟ้องจำเลยใหม่อีก อนุญาตให้ถอนฟ้อง ดังนี้ โจทก์จะนำคดีมาฟ้องใหม่ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๒/๒๕๕๒ ปัญหาว่าอำนาจฟ้องของโจทก์ระงับไปด้วยการถอนฟ้องในคดีก่อนหรือไม่ เป็นปัญหาสำคัญทั้งเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงยอมอุทธรณ์ฎีกาขึ้นมาได้ไม่ต้องห้ามแม้ว่าจำเลยทั้งสองจะมีได้ยกขึ้นอ้างในคำให้การ

โจทก์เคยฟ้องจำเลยที่ ๑ ต่อศาลตามคดีแพ่งของศาลชั้นต้นเกี่ยวกับที่ดินพิพาทแปลงเดียวกันกับที่ดินพิพาทในคดีนี้ โดยมีประเด็นแห่งคดีเป็นอย่างเดียวกับคดีนี้ ต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องแล้วก็ตาม แต่ในการถอนฟ้องนั้น โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องโดยอ้างเพียงว่าได้ขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่นไปแล้ว และแถลงว่าอยู่ระหว่างจดทะเบียนโอนสิทธิโดยโจทก์ได้ทำหนังสือมอบอำนาจไว้หากโอนไปแล้วโจทก์จึงหมดสิทธิที่จะฟ้องจำเลยที่ ๑ อีก โจทก์มิได้ร้องหรือแถลงไว้ในคดีดังกล่าวว่าจะไม่ฟ้องจำเลยที่ ๑ เกี่ยวกับที่ดินพิพาทนี้ อีกอันจะถือได้ว่าเป็นกระบวนการพิจารณาที่โจทก์ในคดีนั้นได้กระทำต่อศาลหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งพึงถือว่าโจทก์ได้ยอมสละสิทธิของตนที่มีอยู่ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๖ เกี่ยวกับการจะยื่นฟ้องใหม่ อันเป็นการผูกมัดตัวโจทก์ และแม้โจทก์เองจะมาเบิกความในคดีนี้ โดยตอบคำถามค้านทนายจำเลยทั้งสองว่า “ในการถอนฟ้องคดีดังกล่าวโจทก์อ้างว่าได้ขายที่ดินไปแล้ว จะไม่นำคดีมาฟ้องอีก ศาลจึงมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องไป” คำเบิกความของโจทก์ในคดีนี้ก็หาใช่กระบวนการพิจารณาในคดีดังกล่าว ส่วนที่ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวมีคำสั่งในการถอนฟ้องของโจทก์ว่า “ฟ้องโจทก์เป็นฟ้องที่สมบูรณ์อยู่แล้ว จึงไม่มีเหตุที่โจทก์จะถอนฟ้องเพื่อทำฟ้องที่สมบูรณ์มายื่นต่อศาลใหม่อีก ทั้งโจทก์ขอถอนฟ้องโดยอ้างเหตุว่าได้ขายที่ดินให้แก่ผู้อื่น จึงไม่มีเหตุที่โจทก์จะถอนฟ้องแล้วหวนกลับมาฟ้องจำเลยใหม่อีก” ก็เป็นเรื่อง

ดุลพินิจของศาลชั้นต้นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อผู้ซื้อที่ดินที่โจทก์อ้างในคดีก่อน ชำระราคาแก่โจทก์ไม่ครบถ้วน จึงยังมีได้มีการจดทะเบียนซื้อขายโอนกรรมสิทธิ์แก่กันให้บริบูรณ์ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องคดีนี้

คำถาม ศาลจังหวัดดำเนินการสืบพยานโจทก์และจำเลยจนเสร็จ ระหว่างนัดฟังคำพิพากษา ศาลจังหวัดเห็นว่าคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ศาลจังหวัดจะมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลแขวงได้หรือไม่ และศาลแขวงจะมีอำนาจทำคำพิพากษาได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๖๖/๒๕๕๐ แม้ศาลจังหวัดนครปฐมจะได้รับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาและดำเนินการสืบพยานโจทก์จนเสร็จและอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษาก็ตาม แต่เมื่อปรากฏภายหลังว่าเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวงนครปฐมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (๔) ไม่ใช่คดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดนครปฐมเสียแล้ว ศาลจังหวัดนครปฐมย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเรื่องนี้ได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๘ ทั้งไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดให้อำนาจศาลจังหวัดนครปฐมที่จะใช้ดุลพินิจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาต่อไป ดังนั้น การที่ศาลจังหวัดนครปฐมมีคำสั่งโอนคดีเรื่องนี้ไปยังศาลแขวงนครปฐมซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้นั้นเป็นการชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๖ วรรคท้ายแล้ว และเมื่อศาลแขวงนครปฐมจะเป็นผู้พิจารณาคดีนี้ต่อไป ผู้พิพากษาศาลแขวงนครปฐมจึงมีอำนาจทำคำพิพากษาคดีนี้ได้

คำถาม เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมยื่นคำร้องสอดขอเข้ามาเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๑) ศาลชั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๒) ชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๖๒/๒๕๕๐ โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างในคำฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิครอบครองร่วมกันกับผู้ซื้อ รวม ๖ คน ในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) จำเลยทั้งสองบุกรุกที่ดินแปลงดังกล่าว โจทก์ทั้งสองจึงฟ้องขับไล่จำเลยทั้งสองออกจากที่ดินดังกล่าว

โจทก์ร่วมทั้งสี่ยื่นคำร้องสอดเข้าเป็นคู่ความ โดยอ้างว่าโจทก์ร่วมทั้งสี่เป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าวร่วมกับโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองฟ้องคดีโดยผลการ โจทก์ร่วมทั้งสี่จึงขอใช้สิทธิเข้าเป็นคู่ความ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) โดยอ้างว่าเพื่อให้ได้รับความรับรองคุ้มครองและบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ ศาลฎีกาเห็นว่า กรณีตามคำร้อง

ไม่ใช่การร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความร่วมมือเพื่อให้ได้รับความรับรอง คุ่มครอง หรือบังคับตามสิทธิของคนที่มืออยู่ เพราะสิทธิในฐานะเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทของโจทก์รวมทั้งสี่มืออยู่อย่างไรก็ตามก็คงมืออยู่อย่างนั้น ไม่มีเหตุที่จะต้องได้รับความรับรอง คุ่มครอง หรือบังคับตามสิทธิของคนที่มืออยู่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) แต่การยื่นคำร้องดังกล่าว โจทก์รวมทั้งสี่ระบุในคำร้องตอนหนึ่งว่า โจทก์รวมทั้งสี่อาจได้รับความเสียหายจากการกระทำของโจทก์ทั้งสอง โจทก์รวมทั้งสี่มีส่วนได้เสียในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินร่วมกับโจทก์ทั้งสอง ตามคำร้องจึงเป็นเรื่องที่โจทก์รวมทั้งสี่ร้องสอดเข้ามาด้วยความสมัครใจเอง เพราะตนมีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดีนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๒) ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจสั่งไม่อนุญาตให้โจทก์รวมทั้งสี่เข้ามาเป็นคู่ความฝ่ายที่สามตามมาตรา ๕๗ (๑) แต่ให้เข้ามาเป็นโจทก์ร่วมตามมาตรา ๕๗ (๒) เมื่อโจทก์รวมทั้งสี่เข้ามาเป็นโจทก์ร่วมตามมาตรา ๕๗ (๒) จึงต้องผูกพันตนโดยคำพิพากษาของศาลทุกประการ เสมือนหนึ่งว่ามีได้มีการเข้าแทนที่กันเลย

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ